

Ангел Спасов

Десет начина

*да оженим
щерката*

Редактор
Габриела Манова

litus

*Посвещава се на приятелите –
такива, каквито са, и
каквито и ще да са.
Когато и както ще да искат,
и да не искат да са.
Това е положението.*

Не бийте магарето!

Кобилата сама си клекна!

По истински случай
на един софийски гъзар

Извинението

Предговор

Сега, за да е всичко съвсем честно, а то всъщност е нужно, трябва да направя нисък поклон на някои определени жени.

Скъпи момичета, Бебета, Патета, Мишлета, Тиквички, Тикви, Лино, Джонджовци, пловдивски специалистки, благоевградски прокурорки, черноморски наслади, новосадски лепотици, латвийски малоумници, гедерейска госпожице Грюле, старозагорски бензинджийки, сервитьорки и онези пред „Верея“. И ти – онази, дете все питаше колко е „година“ на полски, и вие двете от Доминиканската република, заедно с негресите от „Амигос“. Както и вие, които абсолютно нарочно не споменавам.

Мили момичета, някои – вече женени, други – не, извинявайте и успех!

Осъзнавам, разбира се, че когато се познаете по страниците, ще има опити да бъда изгонен, низвергнат, анатемосан и подпален на сред храма като назадничав женомразец, но обективната истина винаги е била на границата с търпимостта. Павката, мой съученик, често

питаше дали е нужно, наистина ли трябва да се светнат останалите. Ама съвсем ли е сигурно? Така и не му отговорих, понеже съществуваше и естественото колебание във всички детайли, но сетих се, че каузата да бъде разбран съвсем, от всички култури, е сложно, леко параноично и непосилно нещо. После обаче самият празен лист, както и простият обикновен въгарец¹ на драскач, видно ме засилиха и затова – приятно четене. Готов съм на тази жертва.

¹ Паразитно двукрило насекомо, щръклица. Въртя се като въгарец – шавам, мърдам, не мога да си намеря място. (Всички бележки под линия са на редактора.)

Заданието

Нали си представихте стандартен почивен петък? Сутрин, около седем тридесет и осем. Началото на майсторския ден.

Телефонът без никаква очевидна причина заподскача и задрънча с яростта на 52-годишна нетаманосана от години, очилата медицинска сестра, заклещена между вратите на 74, баш срещу Военна академия.

Около 26 секунди се правих на „неприсъстващ“, но с кожата си осъзнах, че тази, дете се правеше на заспала отдысно, моето съкровище, залезът на ергенския ми живот, зората на пълното щастие и собственикът на правилното ми крайно мнение, се надига на лакът, готова за въпроси. Тя принципно се събуждаше поне 2 часа преди бързането за излизане и подобни разговори сутрин правеха космите на крехкото ѝ вратле особено прави и твърди.

Нямах верен ход, освен да рипна от кревата със светещото дрънкало в ръка и право към хола за възможно най-тих и бърз шепот.

– Да! – изръмжах колкото се може по-бодряшки.

– Кво правиш? – чух в слушалката делово ужим притеснения си издател.

„Дървя го за тебе“ беше първото, което ми дойде на езика, ама понеже сметките ни в близко бъдеще бяха общи, отвърнах благо:

– Е кво да правя посред нощ?

– Ааа, да. Сори! Не съобразих. Слушай с'а...
– и започна да ми свежда задачата.

Трябвало да се бърза. Понеже темата била злободневна и от общ, някак национален характер, със социално значим аспект, спешното извираше от само себе си и земята направо квакала от пари и поръчки.

Слушах, мълчах и пак слушах. Наум проклех договора си с издателството, но нямаше мърдане наникъде. Учуден и прилично ядосан, се въртях около масата с дистанционното. Все пак лятото почна преди двайсе дни и не ми се виждаше редно да си прекарам времето, взрян в пишещото технологично чудо – ей така, за идеята, но не можех да оставя телефона на път за кенефа. Примерно. Колкото и нанাগорно да ми изглеждаше заглавието и цялата простотия около него, доводите тежаха като неплатена сметка.

С няколко думи, трябваше да съчиня „книга“, „наръчник“ с полезни съвети на тема „Как да оженим дъщерята“. Един вид да излея на хартия с меки или твърди корици правилните и полезни умнотии за начините как човешко, женско отроче – като цяло, а не на части – да се пласира с най-малко загуби. Подозирах, че дори търси съвсем лична печалба, понеже му познавах душицата. Като търговец, познавач на пазарните принципи и тънкостите на сво-

бодно търсещата писателска душа, милият ми приятел, Издателят, обаче имаше и две дъщери за женене. Човекът принципно обичаше да дава като награда за добра работа усмивки, но с обонянието си на търговец, ходещ върху пролята кръв от публикувани автори на бестселъри осъзнаваше нуждата от професионално мнение на „баш патил човек“. Явно се бе увъртял в тежки мисли и сега трябваше да опита дар словото на специалист в сътворяването на ситуации и избора не е бил безкраен.

Веднага си го представих как ме е видял преди да ми звънне. Възседнал камък, да следя процеса още в пещерите, от първата наченка на пазар с кълчене на пръсти по въпроса. Естествено и да разбирам дори без думи, само мученето на древните. Без превод да обхващам всичко някак като ангажирана страна, без да пропускам нищо от момента, когато някакво „танто“ се е разменя за каквото и да е „кукуругу“, дори във времето на декораторите на дупки с въглен, кръв и оскубани пера. Мислено си представих как пренася картинката до днешните модни дизайнери на гащи и прозрях, че иска да опише процеса, но му липсват буквите, липсва му опитът на преживяното. Ето точно затова ми звънеше рано сутрин в петъчния ден. Трябвах му до немай къде.

* * *

ЧЕСТНО КАЗАНО, в началото задачката му ми изглеждаше като тъпа петъчна шега, до момента, в който не спомена, че се е сетил за идеята от моите познати в блока. Оня същия в Модерно предградие. Е, тогава съвсем блокирах с отказите. Бях го водил на импровизирана, случайна среща с истински хора. Със съвсем човешкото желание за загуба на съботно-неделно време в нищоправене. На приятно място за мен – там, при масата, пред гаража на Маню, докато чакахме жените да се наговорят за гащи и промоции. Явно тогава човекът е чул не едно или две откровения с истински истории, образуващи началните мисли за бъдещия проект.

Пак казвам, издателят ми бе буден създател-творец, артист по душа и абсолютно възможно беше да е припалил джапанките при невидима за други причина. Загубените за друг няколко часа можеше да са станали началото на творческия ентузиазъм, довел до възлагане на сутрешната задача. За мен и обичайните ми съботни приятели по лакардии подобни ежедневни случки вършеха работа за мезе, но за хитрия собственик на хартиен бизнес бяха готови истории – не само за книга, ами направо за филм.

Кво да кажа – въртележката на сътворението бе курдисана и някой трябваше да гърби, за това просто четете нататък.